

МЕЖІ ВИКОРИСТАННЯ АВТОРСЬКИХ ТВОРІВ ЖУРНАЛІСТІВ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ЗМІ

УДК 347.78

Зайцева-Калаур І.В.,
кандидат юридичних наук,
викладач кафедри фінансово-
економічної безпеки юридичного
факультету Тернопільського
національного економічного
університету

Анотація: У роботі розглянуто особливості вільного використання творів організаціями ЗМІ та суб'єктами їхньої діяльності з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення. На основі легального та доктринального визначення поняття «цитування» розтлумачено використувані законодавцем категорії: «обсяг виправданий метою цитування» та «правомірно опублікований твір». Запропоновано приєднати до опублікування статей у газетах чи журналах, публічного сповіщення творів розміщення творів на веб-сайтах електронних ЗМІ

Ключові слова: авторське право, автор, журналіст, інтернет-видання, організації ЗМІ, цитата

Незважаючи на те, що більша частина інформації, що публікується в періодичній пресі, транслюється телерадіоорганізаціями охороняється авторським правом, існують випадки, при яких законодавство дозволяє їх (або їх частини) вільне використання, тобто без дозволу авторів та інших правовласників, але з обов'язковим згадуванням їхніх імен і джерела запозичення.

У випадках, передбачених ст. 444 ЦК України, та ст.ст. 21–25 Закону України «Про авторське право і суміжні права» твір може бути вільно, без згоди автора (інших осіб, які мають авторське право) та безоплатно використаний будь-якою особою за умови додержання вимог, передбачених зазначеними статтями [1; 2].

Для журналістів особливо важливо розуміти, коли і яким чином можливе вільне використання творів у ЗМІ, а також знати порядок такого використання.

Постановка завдання. Аналіз стану сучасного законодавства в досліджуваній сфері приводить нас до висновку, що окремі положення запропоновані сьогодні законодавцем не є чітко сформульованими та розтлумаченими. Неправильне розуміння таких законодавчих положень на практиці може спричинити різні конфліктні ситуації, вирішення яких, як правило, здійснюється у судовому порядку.

Мета написання наукової статті дослідити межі використання журналістських творів організаціями ЗМІ та розробити на цій основі науково-теоретичні рекомендації і пропозиції, спрямовані на удосконалення чинного законодавства України в сфері авторського права.

Науково-теоретичною основою дослідження стали наукові праці таких вітчизняних та зарубіжних правознавців, як-от: К. О. Афанасьєва, О. Г. Германова, Э. П. Гаврилов, В. Н. Еременко, О. В. Кохановська, І. О. Панкєєв, О. П. Сергєєв, А.А. Тимофєєв, А. Р. Єрмакова, та ін.

Основний виклад матеріалу. На практиці можливі такі способи вільного використання творів, характерні для засобів масової інформації:

1) використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою, в тому числі цитування статей з газет і

журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються;

2) вільне використання цитат у формі коротких уривків з виступів і творів, включених до фонограми (відеограми) або програми мовлення;

3) відтворення у пресі, публічне виконання чи публічне сповіщення попередньо опублікованих у газетах або журналах статей з поточних економічних, політичних, релігійних та соціальних питань чи публічно сповіщених творів такого ж самого характеру у випадках, коли право на таке відтворення, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення спеціально не заборонено автором;

4) відтворення з метою висвітлення поточних подій засобами фотографії або кінематографії, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення творів, побачених або почутих під час перебігу таких подій, в обсязі, виправданому інформаційною метою;

5) відтворення з інформаційною метою у газетах та інших періодичних виданнях, передача в ефір або інше публічне сповіщення публічно виголошених промов, звернень, доповідей та інших подібних творів у обсязі, виправданому поставленою метою.

Обмеження майнових прав автора, передбачених законодавством, здійснюються за умови, якщо вони не завдаватимуть шкоди використанню твору і не обмежуватимуть безпідставно законні інтереси автора.

При вільному використанні творів обов'язковим є дотримання особистих немайнових прав автора, а саме: зазначенні імені автора і джерела запозичення.

Цитування є найбільш поширеним способом вільного використання твору. Важливість цитування для організацій ЗМІ зумовлена тим, що рідкісний випуск газети або матеріал в інтернет-виданнях обходяться без використання матеріалів (або їх частин) російських або зарубіжних інформаційних агентств або ж видань-конкурентів. Так, окремі організації ЗМІ, що володіють значними фінансовими та людськими ресурсами зможуть самостійно створювати новинний контент, не вдаючись до цитування інших видань. Проте, більшість організацій ЗМІ (які не мають великих редакцій, кореспондентів за кордоном, в їх штаті не більше 10-ти осіб) отримують доступ до інформаційних потоків за допомогою передплати на новинні стрічки інформагентств, моніторингу сайтів великих російських і зарубіжних видань. Використання таких матеріалів здійснюється за допомогою цитування.

При цьому бувають випадки, коли подібні запозичення даються без посилань на першоджерела, що

призводить до конфліктів, які як правило закінчуються судовим процесом.

Пункт 1 ст. 444 ЦК України, та п. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» присвячений цитуванню в наукових, полемічних, критичних чи інформаційних цілях правомірно оприлюднених творів в обсязі, виправданому метою цитування.

Впровадивши таке положення в чинне законодавство, законодавець при цьому не розтлумачив його. Таким чином, залишаються окремі питання, без з'ясування яких цитування може призвести до порушення авторських прав як організацій ЗМІ, так і суб'єктів їх творчої діяльності.

По-перше, законодавець не дає точного визначення поняття інформаційних цілей. А. Г. Ріхтер зазначає, що під «під метою інформування зазвичай розуміють завдання повідомити які-небудь відомості щодо окремих подій, фактів, обговорити ці події, явища або процеси в суспільному житті» [3, 233].

По-друге, не визначено поняття «в обсязі, виправданому метою цитування», тобто обсяг цитованого матеріалу не має чіткого обмеження.

По-третє, не можна не відзначити складність для журналістів формулювання «правомірно оприлюднених творів». Адже далеко не завжди журналіст має можливість достовірно визначити, чи був твір опублікований правомірно.

Що стосується дозволеного обсягу цитування, чинне законодавство не передбачає конкретну дозволу для використання кількості слів, аркушів, тощо. Варто зазначити, що в колишньому радянському законодавстві це питання було врегульовано. І. О. Панкеев пише, що за радянських часів допустимим обсягом було цитування не більше одного авторського аркуша одного автора [4, 220].

У ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» зазначається: «Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні» [2].

ВОІВ визначає цитату як порівняно короткий уривок, процитований із іншого твору, щоб довести або зробити більш зрозумілим твердження самого автора або зробити посилання на погляди іншого автора з першоджерел. Е. П. Гаврилов під цитуванням розуміє включення у свій твір чужого твору [5, 242]. Виходя-

чи з формальної логіки, можна припустити, що включення одного об'єкту до складу іншого передбачає, що перший із них є менший від другого. А, отже, при їх об'єднанні він займе менше половини новоутвореного об'єкта. Тобто очевидно, що визначення «включення у свій твір чужого твору» припускає, що обсяг останнього буде менше першого. І. О. Панкеев досліджуючи вільне використання творів у журналістській діяльності зазначає: «В сфері диктор позначає межі цитати словами «цитата» і «кінець цитати». Але напевно чи можна вважати допустимим, коли журналістський матеріал (якщо це не огляд листів або друку) на дві третини складається з цитат, видалення яких позбавляє цей матеріал сенсу» [6].

Законодавець ставить використання частини твору в залежність від мети, з якою це робиться. Та як зауважує К.О. Афанасьєва, мета може бути досягнута в різні способи, зокрема й цілковитим запозиченням твору. У такому разі цитування переходить уявну допустиму межу та набуває ознак порушення. З метою уникнути можливих у майбутньому конфліктів з приводу правомірності цитування, дослідниця пропонує, використовуючи уривок з іншого твору зважати на те, чи не завдані збитки авторові та чи не зменшений його потенційний прибуток таким використанням [7, 165].

Окрім того, як відзначають фахівці: «цитата завжди повинна бути виділена та відокремлена від основного тексту. Якщо неясно, де цитата починається і де закінчується, то це не цитата» [5, 242]. Як правило, у друкованих ЗМІ цитований текст дається в межах одного абзацу та завершується посиланням на джерело запозичення. Вважається, що цитатою є дослівний витяг із тексту. У зв'язку з цим цитата має бути виділена за текстом твору, наприклад, лапками, шрифтом (розміром шрифту, курсивом і так далі), рамкою і так далі.

В сфері діяльності організацій ЗМІ друковані ЗМІ в основному запозичують у своїх колег інформаційні повідомлення оперативного характеру, а електронні ЗМІ в друкованих – ексклюзивні інтерв'ю чиновників і бізнесменів, а також матеріали у жанрі журналістського розслідування чи аналітичні статті.

Для прикладу судового розгляду з приводу цитування інтернет-виданням друкованого ЗМІ є позов «Російської газети» до газети «Комсомольська правда». У «Російській газеті» заявили, що на сайті «КП» були незаконно розміщені два інтерв'ю (міністра оборони РФ Анатолія Сердюкова і глави Слідчого комітету при прокуратурі РФ Олександра Бастрикіна), а також лист мера Москви Юрія Лужкова, раніше опубліковані на сторінках «РГ». Позов до

Арбітражного суду Москви представники «РГ» подали у вересні 2009 р., вони зажадали відшкодування матеріального збитку в результаті порушення виняткових прав з боку «КП» в розмірі 15-и млн. рублів.

Генеральний директор «Комсомольської правди» заявив з цього приводу, що його видання просто процитувало окремі фрагменти інтерв'ю, що дозволено четвертою частиною ЦК РФ. Обґрунтованість цієї заяви можна перевірити, зазирнувши на сайт «КП». Під час вихідного інтерв'ю (опублікованого в друкованій версії «РГ») Бастрикін відповів на 37-м питань, за обсягом інтерв'ю займає більше однієї газетної полоси. На сайті «КП» були наведені лише три відповіді чиновника загальним обсягом не більше п'яти абзаців середнього розміру. При цьому на початку матеріалу зазначено, що глава СКП РФ дав інтерв'ю саме «РГ», а в кінці – ще й гіперпосилання на інтернет-версію інтерв'ю на сайті «Російської газети» [8]. Таким чином, обсяг процитованого матеріалу склав менше 10% від першоджерела, було зазначено джерело запозичення. Так що напевно чи можна вважати претензії представників «РГ» правомірними.

Інший приклад, ТОВ «Ньюс медіа-Рус» у Арбітражному суді м. Москви вимагали стягнути з ВАТ «Телерадіокомпанія Збройних сил РФ «Зірка» 5-ть млн рублів компенсації за порушення виключних авторських прав. Позивач є власником виключних прав на аудіовізуальний твір «Через Джолі в Москві звільнений персонал готелю» (воно було опубліковано позивачем в електронному періодичному виданні Life в Мережі Інтернет). Судом апеляційної інстанції встановлено і підтверджено матеріалами справи те, що фрагмент аудіовізуального твору, виняткові права на які належить позивачу, загальною тривалістю 9-ть секунд, був показаний в інформаційній телепрограмі «Новини». При цьому аудіовізуальний твір було розміщено позивачем у вільному доступі на сайті lifenews.ru., І відповідач при його використанні вказав на джерело запозичення, зберігши логотип позивача Lifeshowbiz.

Виходячи із встановлених обставин, суд касаційної інстанції визнає обґрунтованим висновок про те, що таке запозичення носить характер цитування та відповідно до пп. 1 п. 1 ст. 1274 ЦК РФ допускається без згоди автора чи іншого правоволодільця і без виплати винагороди, але з обов'язковим зазначенням імені автора, твір якого використовується, і джерела запозичення, що й було зроблено при відтворенні відповідачем фрагмента аудіовізуального твору автора М. «Через Джолі в Москві звільнений персонал готелю» [6].

Підсумовуючи вищевикладене, вважаємо, що використана законодавцем категорія «обсяг виправданий метою цитування» слід розуміти наступним чином. Обсяг цитати не повинен перевищувати обсягу авторського твору, в якому використовується цитата; цитування не повинно бути основою змісту, інакше твір не буде самостійним; цитата повинна виконувати свою основну функцію – ілюструвати, підтверджувати або спростовувати думку автора основного твору.

Ще одним не вирішеним питанням є з'ясування категорії «правомірно опублікований твір» у законодавчому визначенні поняття «цитування». Питання правомірності опублікованого твору, з якого запозичується цитата, вважаємо правильним вирішити через призму категорії «добросовісність» автора-журналіста. Добросовісність автора у даному випадку характеризуватиметься суб'єктивним ставленням до неправомірності друкування твору з якого використовується цитата. Зокрема, добросовісним слід вважати автора, який використав цитату із неправомірно надрукованого твору про що він не знав і не міг знати. Таким чином, він відповідатиме за неправомірність цитування лише тоді, коли не доведе той факт, що він не знав і не міг знати про неправомірність опублікування твору, з якого здійснюється цитування. Під поняттям «не знав» слід розуміти не лише безпосередню необізнаність особи в тому, що твір, з якого використовується цитата, надрукований не правомірно, але й водночас відсутність усвідомлення ним факту порушення прав іншої особи. Щодо поняття «не міг знати», слід зауважити, що воно характеризує недобросовісність того автора (журналіста), який хоч і не був безпосередньо необізнаний у неправомірності друкування твору, але за обставинами використання твору міг і зобов'язаний був про це дізнатися.

Як одна із форм цитування у ЗМІ – це колонки з невеликими інформаційними повідомленнями про економічні, культурні та політичні новини. За обсягом вони не перевищують одного-двох речень, містять лише факти без аналізу і прогнозу, в кінці дається посилання на джерело. Такі матеріали цілком можна віднести до повідомлень інформаційного характеру. Законодавство дозволяє використання коротких уривків – цитат з опублікованих газетних і журнальних статей у формі оглядів преси. Однак, як зауважує К.О. Афанасєва, важливою умовою є подання матеріалу саме в цій формі, що передбачає наявність не лише цитат, але й авторського коментарю [7, 168]. Нині на шпальтах багатьох газет ми можемо побачити огляди преси, які є добірками передрукованих повідомлень, що далеко не завжди є інформаційними. Коментар оглядача, зазвичай, відсутній. З огляду на дотриман-

ня авторських прав, використання матеріалів у такий спосіб порушує права їхніх авторів.

Без згоди автора, але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення допускається відтворення у пресі, публічне виконання чи публічне сповіщення попередньо опублікованих у газетах або журналах статей з поточних економічних, політичних, релігійних та соціальних питань чи публічно сповіщених творів такого ж самого характеру у випадках, коли право на таке відтворення, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення спеціально не заборонено автором.

Досить часті випадки, коли статті, інтерв'ю, тощо передруковуються повністю з інтернет-видань друкованими ЗМІ і навпаки. Власники (працівники) таких видань в переважній більшості випадків запозичують матеріали друкованих ЗМІ або ті твори, які опубліковані на сайтах і новинних стрічках інформаційних агентств. Здійснюючи таке використання творів із посиланням на першоджерело, вважають, що їх дії є правомірними, оскільки таке право передбачено в законодавстві.

Як впливає з наведеного положення, відтворювані матеріали повинні бути опубліковані в газетах журналах і можуть бути передруковані тільки в пресі, про відтворення в інтернет-виданнях законодавець нічого не говорить. Так само, законодавець не передбачає відтворення творів друкованими ЗМІ з інтернет-видань. Частина 2 п. 3. ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачена також можливість публічного сповіщення творів такого ж самого характеру. Публічне сповіщення, в сенсі, який йому надає Закон України «Про авторське і суміжні права», це термін, який застосовується до телебачення та радіомовлення. Такий висновок базується на посиланні «передача ...в ефір» в самому визначенні терміна та його застосування в тексті Закону. Термін «ефір» відсутній в законодавстві, в той же час Великий тлумачний словник дає таке пояснення «ЕФІР, – у, ч. 3. Повітряний простір, у якому поширюються радіохвилі» [9]. Отже, за таким трактуванням, законодавець не передбачає застосування терміну «публічне сповіщення» до Інтернет – ЗМІ.

Відсутність нормативних положень щодо розглянутих питань негативно впливає на ефективність врегулювання суспільних відносин в даній сфері. Тому, вважаємо за доцільне передбачити в законодавстві в якості можливого джерела цитування матеріали Інтернет – ЗМІ (електронних ЗМІ), а також дозволити відтворювати в Інтернет – ЗМІ матеріали інших ЗМІ (друкованих чи аудіовізуальних). Запровадженню

такої норми повинно передувати законодавче закріплення Інтернет – ЗМІ як засобу масової інформації.

Незважаючи на відсутність у законодавстві положення, яке б дозволяло вільне відтворення творів в (та з) інтернет-видань, все ж функціонують такі електронні ЗМІ, що передбачають вільне використання їх творів.

Власники інтернет-видань, як правило, самі встановлюють межі можливого використання своїх матеріалів. Прослідковуючи умови діяльності окремих інтернет-видань, можна помітити, що правовласники таких електронних ЗМІ по-різному ставляться до можливості запозичення своїх матеріалів. Межі встановлені для можливого цитування також визначаються у різних електронних ЗМІ неоднаково. Так, одні видання притримуючись більш жорстких критеріїв, допускають будь-яке використання своїх творів тільки на підставі письмової угоди (Vesti.ru., Lifenews.ru). Інші, допускають копіювання творів без письмового дозволу, без попередньої згоди – єдиною умовою передруку та ретрансляції є посилання на першоджерело (Lenta.Ru., Vfm.ru., «Українська правда»). Таким чином, не зважаючи на відсутність законодавчого регулювання, дозволяють вільне використання творів без згоди автора, але з обов'язковим посиланням на джерело запозичення.

Значний інтерес для працівників ЗМІ представляє п. 4 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права», в якій зазначено, що допускається відтворення з метою висвітлення поточних подій засобами фотографії або кінематографії, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення творів, побачених або почутих під час перебігу таких подій, в обсязі, виправданому інформаційною метою. Перш за все, це відноситься до таких жанрів як репортаж, огляд, хроніка. Під час телевізійного репортажу з виставки в кадр неодмінно потраплять охоронювані твори – картини, скульптури і т. д.; під час проведення радіорепортажу з консерваторії можливо почути музику, здійснюючи фотозйомку в кадрі може бути зафіксовано об'єкт, що є окремим охоронюваним об'єктом авторського права і т. д. Всі ці твори стали публічно доступними глядачами і слухачами не спеціально, а тому, що вони виявилися невід'ємною частиною висвітлюваної події. Немає порушення в тому, що журналіст їх відтворив, розмістив у Інтернет-ЗМІ, повідомив в ефір або по кабелю.

Шевченківський районний суд міста Києва проголосив рішення у дуже своєрідній, навіть прецедентній справі щодо захисту авторських прав. 7 грудня 2007 року, в Українському домі відбулась презентація виставки російської фотохудожниці Катерини Роже-

дженської. Для висвітлення події (себто, презентації) запросили представників засобів масової інформації, яким дозволили вільно здійснювати фото- і відеозйомку. На презентації була присутня сама авторка, яка охоче позувала поруч з експонатами майбутньої виставки.

У кінці січня 2008 року виставка завершила роботу, а навесні 2008-го медіахолдинг ТОВ «Еволюшен Медіа», кореспондент якого висвітлював подію презентації, отримав позов про захист авторських прав від імені Катерини Рожедженської, в якому ставились вимоги стягнути компенсацію за нібито вчинене порушення авторського права та відшкодувати моральну шкоду. При цьому позивачка в особі свого представника не заперечувала, що презентаційний захід, який проходив в інтер'єрі майбутньої виставки, дозволялось знімати без будь-яких застережень і обмежень, але виставляти на сайті – ні.

Судами першої і апеляційної інстанцій спір було вирішено на користь медіахолдингу. Проте Верховним Судом України судові рішення попередніх інстанцій були скасовані з формальних підстав, а справу направлено на новий розгляд. Черговий розгляд справи в суді першої інстанції знову завершився відмовою в задоволенні позову [10].

Предметом доказування в такій категорії справ є мета відтворення (новинне інформування) і відповідність обсягу відтворення меті.

Цим фіксування подій засобами фотографії під час перебігу таких подій і відрізняється від інших випадків відтворення авторських робіт. Сама можливість відтворення законодавчо дозволена, і обмеження стосуються виключно обсягів і мети.

В Україні, як власне й у світі, ще з радянських часів існує практика, коли автор (організатор виставки) сам визначає формат висвітлення презентаційного заходу, встановлює заборони або обмеження на відтворення своїх творів під час презентацій виставок і упродовж їх дії. Про зазначене рішення повідомляється представникам ЗМІ – на етапі акредитації або безпосередньо під час заходу [10].

Така практика є широковідомою. Вона дозволяє уникати непорозумінь під час зйомки, оскільки етап поширення фотографій автором чи організаторами виставки проконтрольованим бути не може. Таким чином, якщо автор надає перевагу окремим спеціалізованим ЗМІ або продав ексклюзивне право на зйомку одним, решті він знімати не дозволяє в принципі. Бо в майбутньому є перспектива потонути в судових позовах.

Загальні висновки. За результатами проведеного дослідження можна сформулювати наступні висновки:

1. Найбільш поширеним способом вільного використання твору є використання цитат з раніше опублікованих творів. У роботі зауважено, що визначене у законодавстві поняття «цитуювання» спричиняє на практиці складність застосування передбачених у ньому категорій, зокрема «обсяг виправданий метою цитуювання» та «правомірно опублікований твір».

Щодо першої категорії, додатково обґрунтовано позицію тих науковців, які вважають що обсяг цитати не повинен перевищувати обсягу авторського твору, в якому використовується цитата; цитуювання не повинно бути основою змісту, інакше твір не буде самостійним; цитата повинна виконувати свою основну функцію – ілюструвати, підтверджувати або спростувати думку автора основного твору. Питання правомірності опублікованого твору, з якого запозичується

цитата, необхідно вирішити через призму категорії «добросовісність» автора-журналіста. Останній відповідатиме за неправомірність цитуювання лише тоді, коли не доведе той факт, що він не знав і не міг знати про неправомірність опублікування твору, з якого здійснюється цитуювання.

2. Законодавством допускається вільне використання чужого твору у випадках відтворення у пресі, публічного виконання чи публічного сповіщення попередньо опублікованих у газетах або журналах статей чи публічно сповіщених творів, коли право на таке відтворення, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення спеціально не заборонено автором. Разом із опублікуванням статей у газетах або журналах та публічним сповіщенням творів доцільно визначити публічним повідомленням творів попереднє їхнє розміщення на веб-сайтах електронних ЗМІ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України : прийнятий Верховною Радою України від 16 січня 2003 р. № 435-4 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.
2. Про авторське право і суміжні права» Закон України в редакції Закону від 11 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 43. – Ст. 214.
3. Рихтер А. Г. Правовые основы журналистики : учебник / А. Г. Рихтер. – 2-е изд., испр и доп. – М. : ВК, 2009. – 456 с.
4. Панкеев И. А. Авторское право для журналистов / И. А. Панкеев – М., 2012. – 304 с.
5. Комментарий к части четвертой Гражданского кодекса Российской Федерации (постатейный) / Э. П. Гаврилов, В. Н. Еременко. – М. : Экзамен, 2009. – 978 с.
6. Панкеев И. А. Свободное использование произведений в журналистской деятельности [Електронний ресурс] / И. А. Панкеев // Право СМІ. – Выпуск № 1. – 2012. – Режим доступа: <http://www.mediascope.ru/node/1017>
7. Афанасьева К. О. Авторське право : практ. посіб / К. О. Афанасьева. – К.: Атіка, 2006. – 224 с.
8. Тимофеев А. А. Цитирование новостей в печатных СМИ и интернет-изданиях: правовые аспекты [Електронний ресурс] / А. А. Тимофеев // Право СМІ. – Выпуск № 1. – 2012. – Режим доступа: <http://www.mediascope.ru/node/1017>
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступа: [http://www.slovyk.net\(15.04.10\)](http://www.slovyk.net(15.04.10)). – Назва з екрану.
10. Шмарьова Т. Захист авторських прав: російська теорія й українська практика [Електронний ресурс] / Т. Шмарьова, В. Добринс. – Режим доступа: <http://www.telekritika.ua/yuridichna...06.../63749>

ГРАНИЦЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
АВТОРСКИХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ
ЖУРНАЛИСТОВ
ОРГАНИЗАЦИЯМИ СМИ

Зайцева-Калаур И.В.

Аннотация: В работе рассмотрены особенности свободного использования произведений организациями СМИ и субъектами их деятельности с обязательным указанием имени автора и источника заимствования. На основании анализа законодательных положений и доктринальных учений раскрыты используемые законодателем категории: «объем оправдан целью цитирования» и «правомерно опубликованное произведение», которые используют для определения понятия «цитата». Обосновано, необходимость присоединить к публикации произведений в газетах или журналах, публичного оповещения произведений размещения произведений на сайтах электронных СМИ.

Ключевые слова: авторское право, автор, журналист, интернет-издания, организации СМИ, цитата.

LIMITS OF THE USE OF COPYRIGHT
WORKS BY JOURNALISTS MEDIA
ORGANIZATIONS

Zaytseva-Kalaur I.V.

Summary: This paper discusses features free use of works of media organizations and subjects of their work with the obligatory indication of the author and source of borrowing. Based on the legal and doctrinal definition of «quotation» explained categories used by the legislator, «to quote the amount justified» and «lawfully published work». An attach to publish articles in newspapers or magazines, public broadcasting works placing pieces on the websites of electronic media.

Keywords: copyright, author, journalist, online publication of the media quote.